

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 229. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358757984/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

en ligefrem sanselig Indgriben af Guddommen, og det Menneske, der blev Guddommens Organ, paa mgte Græsk samtidigt kunde bukke under for sin menneskelige Svaghed. Længe havde Schiller, saa lidet musikalsk han var, i Overensstemmelse med denne sin virkelighedssky Retning prist Operaen paa Skuespillets Bekostning og de Gamles Kor som langt mere ærefrygtindgydende end den moderne tragiske Samtalekunst. I *Bruden fra Messina* gav han saa en Skæbnetragedie, der i Et og Alt var en Studie efter Sofokles. Ja ikke engang i *Wilhelm Tell* er Synspunktet moderne, tvertimod paa ethvert Punkt rent hellensk. Stoffet er ikke dramatisk, men episk opfattet. Den Enkelte staar ikke med nogen udpræget Ejendommelighed. Det er kun et Tilfælde, der hæver Tell ud af Massen og stiller ham i Spidsen for Bevægelsen. Han er, som Goethe siger, «en Art *Demos* (Folk)». Det er derfor heller ikke store historiske Modsætninger, som i Stykket brydes med hinanden; der findes ingen Frihedspatos i Rütli-Mændene, og det er ikke Frihedens eller Statens Idé, som fremkalder Oprøret. Det er her Privat-Ideer og Privat-Interesser, Indgreb i Ejendom og Familie, som i de øvrige Dramer personlig Ærgerrighed og dynastiske Formaal, der afgiver Handlingens eller rettere Begivenhedens Drivhjul. Det gælder for Bønderne udtrykkeligt ikke om Erobring af nye Friheder, men, som det siges, om Opretholdelsen af gamle nedarvede Sæder. Jeg kan med Hensyn til dette Punkt henvise til Lassalle, der i sin interessante Fortale til sit Drama *Franz v. Sickingen* med sædvanlig Genialitet udvikler denne Anskuelse.

Saaledes ser vi da, at selv naar Schiller, den politiske og historiske blandt Tysklands Digtere, mest synes at indlade sig med Historie og Politik, har han ligefuldt forholdsvis lidet med Virkeligheden at gøre, og saaledes kan det vel betragtes som godtgjort, at Sky for Historien og den ydre Virkelighed er hele Literaturens Karaktermærke paa denne Tid.

Dog Herders, Goethes og Schillers Aand er kun en af Romantikens to Hoved-Drivkræfter. Den anden er Fichtes Filosofi. Det var den Fichte'ske Lære om Jeget, der gav den romantiske Personlighed dens Præg og Sving. Sætningerne: Alt, hvad der er, er for os — Hvad der er for os, kan kun være ved os — I Jegets Virksomhed er al saavel sanselig som oversanselig Tilværelse indesluttet — disse Sætninger fik, idet de fra det metafysiske Omraade overflyttedes til det sjælelige, en ganske ny Udtydning.